

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quæcumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Excerpta Ex Variis Nestorii Tractatibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

EXCERPTA

EX VARIIS NESTORII TRACTATIBUS.

Tres excerptorum collectiones.

2. p. conc. Eph. a. 1.

Tom. 6. oper. Cyrilli editio Græco-Lat.

Flora singule capita continent.

Cuncta capita excerpta ex codice, cujus meminit Mercator.

Atque etiam Cyrillus.

Lib. 1. contrad. in pref.

PRÆRES sunt collectiones excerptorum ex tractatibus Nestorii. Prima & celebrior, etsi non plenior, ea est, quam Patribus in concilio Ephesino Petrus notariorum primicerius obtulit. Altera reperitur apud Cyrillum in opere, quod aliquando *tractatus* dicitur, aliquando contraditio adversus Nestorium. Tertiam Ephesi a Cyrillo factam Marius Mercator Latinitate donavit, quam nunc primum edimus. Prima, quam Ephesinam vocare possumus, complectitur viginti capita; secunda, quæ Cyrilliana, quadraginta tria; tertia, quam dehorationem Liberatus nominat, viginti duo: quanquam eadem capita diversis in collectionibus reperuntur. Omnes porro collectiones Cyrillum habere auctorem, duas extremas Mercatorem interpretem, mox planum fiet.

Excerpta fuerunt cuncta, ut innuit Mercator, ex codice confecto ex multis quaternionibus, arte quadam dispositis, quibus tamen singulis singuli tractatus non videntur contenti, ut aperte demonstratur in notis.

Codex ille, cujus mentionem facit Marius, diversus certe non erat a libro, cujus meminit Cyrillus, cum ait: *In librum quemdam a quodam compositum incidi, in quo multi erant congesti sermones per elementa & velut ordine dispositi, nullaque ratio ei decerat, quominus retineri posset. At si a scriptore ejusmodi aliquid dictum esset, quod oblivioni traditum evanesceret, forsitan vixque stanssem, & mihi silendum esse, & ceteris consulendum, ut idem facerent, ne multis aliis posterisque nostris nota essent tam absurde tamque imprudenter dicta. Sed quia blasphemiarum turba*

in eo libro congesta est, & multum adversus dogmata veritatis declamatum & oblatratum, quomodo non necessarium fuit propemodum, ut accingeremur, & pro salute lectorum curarem, ne ullum ex ea re damnum paterentur? Eadem enim fragmenta, & in libro, & in codice leguntur.

Imo non nemini videri potest, ne diversus quidem esse codex a libro de Incarnatione, quem Gennadius tradit a Nestorio scriptum pro sua hæresi sexaginta duobus sacre scripturæ testimoniis refertum. Postquam Ecclesia Constantino-politana pontificatu donatus est, apertum se hostem Ecclesie, quem celaverat, ostendens, librum scripsit, quasi de incarnatione Domini, sexaginta & duobus divina scriptura testimoniis pravo sensu suo constructum, in quo quidquid asseveraverit, in catalogo hæreticorum demonstratur.

Tres illas collectiones contulimus non sine aliquo labore, indicavimusque in quo sibi consonarent, & in quo dissentirent: nec enim id scire minimi est ad negotium hæresis Nestorianæ momenti, ideoque omnes simul edendas putavimus, partim quia priores duæ sunt apud Marium Mercatorem, cujus opera edimus; partim quia tertia suppeditat ipsamet Græca Nestorii verba fragmentorum multorum, quæ apud Mercatorem habentur Latine tantum.

Quartam addidimus ex variis cum Cyrilli, tum aliorum scriptorum libris, ut vno prospectu quisque valeat hæretici sensu intueri, indeque judicare quam immerito aliqui olim, atque etiamnum quidam ausi sint dicere, verbo potius quam re ipsa lapsum esse Nestorium, ideoque propter perversitatem magis quam hæresim, damnationis sententiam tulisse.

Imo & Gennadius.

Lib. de script. eccl. cap.

* forte quinquaginta. Vnde de differt. 3. de libris, &c.

Quid in singulis collectionibus præstitum.

Quarta recens tribus antiquis addita.

COLLECTIO PRIMA EXCERPTORUM EX LIBRO NESTORII,

oblata Patribus Ephesinæ synodi a Petro primicerio notariorum.

Intreprete, ut credi potest, Mario Mercatore.

Quo tempore facta.

2. part. conc. Eph. cap. 14.

PRÆNOTATUR hæc collectio aliis duobus propter temporis ordinem, quo reliquas præcedit: cum enim ipsius mentio fiat in literis, quas Cyrillus dedit in causa Nestorii ad sanctum Celestinum, ubi sic habetur. *Quo sanctitas tua, tam quæ ille dicit & sapit, quam quæ beati & magni Patres nostri tradiderunt, clare perspicias, nisi tomos capitum sententias continentes; cumque datæ sint literæ ann. 430. sub initium veris: necesse est collectionem factam esse sub initio ann. 430. & quidem, ut opinor, in synodo Alexandrinæ Ecclesie ante Quadragesimam coacta, vnde missa est secunda ad Nesto-*

rium monitoria epistola; quamquam aliquid scrupuli remanere potest, sed in præfatione tertiæ tollitur.

Interpres credi potest Marius Mercator, primum, quia reperiuntur hæc excerpta in eodem cum aliis operibus codice; deinde, quia non diversa est ac eorum Latinitas, quæ se Marius verbum ad verbum vertisse de Græco in Latinum sermonem testatur in præfatione ad sermones Nestorii. Adde quod antiquissima est versio. Duo tamen huic opinioni pugnant. Alterum quod in operibus, indubitatum habentibus interpretem Mercatorem, alia sit, quam in

A quo Latine reddita.

isto, earumdem Nestorii sententiarum versio. Alteru n, quod Cyrillus Alexandria easdem sententias Latinitate donatas Celestino scribat, *quas quoque, quantum quidem per alios fieri potuit, qui Alexandria sunt, Latine reddi curavit.* Verum accidit non raro, vt aliis temporibus idem auctor easdem sermonis alicujus *ἁριστοις* aliis verbis exprimat: deinde certum est, aut saltem longe probabilissimum, versionem, quæ extat,

Epist. Cyrilli ad Faustum Celestinum.

Ex allione 1. com. eph. pag. 5 o. edit. Labicana.

PETRUS presbyter Alexandria, & notariorum primicerius, dixit: Habemus præ manibus reverendissimi Nestorii blasphemiarum commentarios, e quorum vno capita selegimus, quæ si sanctæ huic synodo placet, prælegemus.

Flavianus Philippensium Episcopus dixit: Legantur, & in acta referantur. Similiter cæteri Episcopi dixerunt: Omnes eadem dicimus.

Ex libro ipsius Nestorii, ex quaternione XVI. in dogmate.

Quoties igitur sancta scriptura dictura est, vel generationem Christi ex beata Virgine, vel mortem, nusquam Deum dicit, sed aut **CHRISTUM**, aut **JESUM**, aut **Dominum**: quoniam hæc tria naturas indicant duas, modo hanc, modo illam, modo vtramque; est autem tale quod dico. Quoties nobis generationem ex Virgine Scriptura commemorat, quid dicit: *Misit Deus filium suum*? Non dicit: *Misit Deus Verbum*; sed vitur eo nomine quod naturas indicat duas. Quia enim filius homo est & Deus, dicit: *Misit Deus filium suum factum ex muliere*; vt si audieris *factum ex muliere*, pudeat etiam nomen positum quod naturas indicat duas, vt generatione quidem ex beata Virgine filium voces: filium enim peperit Dei etiam Virgo *χειροτόκος*. Quoniam vere filius Dei duplex est in naturis, non peperit quidem filium Dei, sed peperit hominem, qui est filius propter conjunctum filium.

Gal. 4. v. 4.

Ex quaternione ejusdem XXI.

Vide quid accidat, hæretice. Non invideo

ex actis Græcis Concilii Ephesini elaboratam fuisse atque adeo ab Alexandria differre.

Vilius est Græcus textus opponendus Latine versioni, vt ipsa tanto fidelior appareret, quanto sincerior atque simplicior. Vilium quoque, ad marginem annotandum, quo ex opere Nestorii *ἁριστοις* fiat acceptæ, quibus aliis in locis adhibita.

ΠΕΤΡΟΣ ἁριστοῦ πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, καὶ πριμικηρέου νοταρίων εἶπεν· Ἐχούμεν ὃ μὲν χεῖρας ἐβιβλία τῆς βλασφημιῶν τῶ διδασκάλου Νεστορίου, ἀφ' οὗ ἐνός βιβλίου ἐξήξαμάθα κεφάλαια ἄσφα, εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἀναγνωστέα.

Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Φιλιππῶν εἶπεν· Ἀναγνωστέα ὄντων, καὶ ἐμφερέων τῇ πίστει τῶ χριστιανῶν πεπερασμένων. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπεν· Πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Ἐκ τῶ βιβλίου τῶ Νεστορίου, τετράδιον ιζ'. εἰς δίδυμα· Καὶ ἀνεγνώθη οὕτως.

Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφή μὴν λέγει ἢ ἄνθρωπον τῶ χειροῦ πάλιν ἐκ Μαρίας τῆς κερύνης, ἢ θύγατρον, οὐδαμῶς φαίνεται ἡγεῖσα ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἢ χειρὸς, ἢ υἱὸς, ἢ κούρος. ὅταν δὲ τῶ τὰ τρία τῶ φύστων εἶσι τῶ δύο σημασιῶν, ποτὲ μὲν τῶ αὐτοῦ, ποτὲ δὲ ἐκείνης, ποτὲ ὁ τῶ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης. εἶον ἡ λέγει, ὅταν πάλιν ἐκ κερύνης ἄνθρωπον ἡμῖν ἡ γραφή ἐξηγήται, λέγει· Ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ὅταν εἶπεν· Ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Θεοῦ λόγον. ἀλλὰ λαμβανόμενος τὸ ὄνομα ὁ μιλῶν τῶ δύο φύστων. ὅταν γὰρ ὁ υἱὸς ἀπὸ Θεοῦ ἐστὶ καὶ Θεὸς, λέγει· Ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἡνωμένον ἐκ ζωαρχίας· ἵνα ὅταν ἀκούσης ὁ, ἡνωμένον ἐκ ζωαρχίας, εἶπα ἴδης τὸ ὄνομα τῶ πατρὸς ἐκείνου, ὁ μιλῶν τῶ φύστων τῶ δύο, πάλιν ἄνθρωπον τῶ ἐκ τῆς ἁγίας κερύνης, υἱὸς μὲν καλῶς· υἱὸν γὰρ ἐξήγησε Θεοῦ καὶ ἡ χειροτόκος κερύνης. ἀλλ' ἐπειδήναρ ὁ υἱὸς τῶ Θεοῦ διπλοῖς ἐστὶ καὶ τῶ φύστων, ὅταν ἐξήγησε μὲν τὸν υἱὸν τῶ Θεοῦ, ἀλλ' ἐξήγησε πάλιν ἀπὸ τῶ πῶντα, ἢ τίς ἐστὶν υἱὸς ἀπὸ τῶ συνημμένον υἱόν.

Ὁμοίως τῶ αὐτοῦ, τετράδιον κα'.

Βλέπε ὁ συμβῆσαν, ἀρετικῆ. οὐ φθονα

καὶ τὸ φωνῆς τῆ χειροτόκῳ κέρηνα· ἀλλ' αἶδα
σεβασμῶν πλεὺ δεξαμερίῳ Θεόν, δι' ἧς
παραγγέλλων ὁ τ' ὅλων διασώτης, δι' ἧς ἀνελάμψε
τῆς διανοουμένης ὁ ἥλιος. πάλιν ὑποπλάσω
τ' κέρηνα· πῶς δ' παραγγέλλων ἀνοήσατε; σὺν
εἰρηταί μοι δ' παραγγέλλων ἀπὸ τῆ ἐξουσιᾶς,
οὐ γὰρ οὕτω τὰς ἑπιταχάσαντες τ' ἰδίων·
δ' παραγγέλλων τ' Θεόν λόγον ἐκ τ' χειροτό-
κου κέρηνα, ἀλλ' τ' ἡσίας ἐδιδάχθη γρα-
φῆς τὸ τ' ἡμνοθεῖαι Θεόν ἐξ αὐτῆς, οὐδα-
μοῦ ἐδιδάχθη.

Καὶ αὐτὸς ἔπειθε.

Οὐδαμοῦ ἰνῶν ἡ ἡεία γραφῆ Θεόν ἐκ
τ' χειροτόκου κέρηνα λέγει ἡμνοθεῖαι, ἀλλὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔτι οὖν, καὶ κύριον. Ἐῶπα
πῶντες ὁμοσχευοῦμεν· ἀ γὰρ ἐδιδάχθη ἡ ἡεία
γραφή, ἀφ' ἧς ὁ μὴ δεξίμενος· Εἰρηταί
παραγγέλλων δ' παιδίον, ἔτι πλεὺ μητέρας αὐτῆ.
αὐτῆ τ' ἀδελφῶν ἡ φωνῆ. Ἐπει δ' μάλλον σὺ.
Τὰ εἶ τ' ἡμνοθεῖαι ἡ εἰσακοί οἱ παραγγέλλων· Εἰρη-
ταί παραγγέλλων τὸ παιδίον, καὶ τ' μητέρας αὐτῆ.
ἐκ εἴπει· Εἰρηταί παραγγέλλων τ' Θεόν, καὶ
τ' μητέρας αὐτῆ.

Ομοίως τῶ αὐτῆ, τεράδιον καὶ.

Ὁσφ' δὲν ἡέροισιν· Μὴ φοβηθῆς παραγγέ-
λας Μαριαμ τ' γυναικα σὺ. δ' γὰρ ἐν αὐ-
τῇ ἡμνοθεῖαι. εἴτε ἀφ' τῶ ἐνός ν, εἴτε ἀφ'
τῆ δὲ, ἔτι νῆμασι σὺν ἐν λυμῆσι. δ' γὰρ ἐν
αὐτῇ περὶ ἐκ πνεύματος ἔστιν ἀγία· ἐδὲ
ἐξουσιᾶς, ὅτι ὁ Θεός λόγος ἐξουσιᾶς ἐν τῇ
ἑαί. ἄλλο γὰρ δ' σπῆναι τὸ ἡμνοθεῖαι, καὶ ἄλλο
δ' ἡμνοθεῖαι· δ' γὰρ ἐν αὐτῇ, φησὶ, ἡμνοθεῖαι, ἐκ
πνεύματος ἔστιν ἀγία, ἡ πνεῦμα δ'
ἀγίον ἔκτισε δ' ἐν αὐτῇ. εἴδου δὲν οἱ πατέρας,
ὡς ἐκτισήσονται τ' ἡεία γραφῶν, ὅτι ἐὰν ἐπὶ τ'
ἑαί ἡμνοθεῖαι ἡμνοθεῖαι, διεσκοπεταί ἡ
ἡεία πνεύματος ὁ Θεός λόγος, ἡ δὲ δύο πατέρας
ἔχον, ἡ δὲ ἐνός ν διερεθίσαι) ὁ Θεός λόγος κτισμα
τῶ πνεύματος ἀν. φθῆντες γυνὸ τ' ἡμνοθεῖαι
λέξιν, ἔχον τ' κατελθόντα δι' ἡμῶν πλεὺ αὐ-
θεῖαι, καὶ ἀφ' τ' ἡμνοθεῖαι σωτηρίας, ἑαί
κατελθόντα· ἡ ἐστὶ ἑαί ἡμνοθεῖαι; οὐ ἡμνοθεῖαι ἀπὸ
θεοῦ εἰς ἑαί. ἑαί ἡμνοθεῖαι ἐκ πνεύ-
ματος ἀγία, ἡ καλοῖσθεσιν τ' ἀδελφῆ. καὶ γὰρ
ὁ βλασφημῆς ἔχον εἰς τ' ἐκαστῶν, ἐφ' ἧς
ἡμνοθεῖαι εἴπειν ἐπὶ τ' λόγος, ἔτι ἔχον ἑαί ἡμνοθεῖαι
πλεὺ, ἀκούσον· Καὶ ὁ λόγος ἑαί ἔχον. ἐκ εἴ-
πειν· Ὁ λόγος ἑαί ἑαί ἡμνοθεῖαι, ὅπου καὶ γὰρ ἡμνοθεῖαι ἡ οἱ ἀπὸστολοι, ἡ οἱ ἀδελφῆ τ' ἡ εἰς
N

deo nomen Virgini χειροτόκῳ : fateor enim reverendam esse eam, quæ conceperit Deum, per quam transierit Dominus omnium, per quam iustitiz sol illuxerit; sed porro suspicor *plausum. Quomodo, hoc quod dixi, transierit? non dixi, transierit, pro eo quod est natus: neque enim tam cito meorum egomet obliviscor. Transiisse Deum per Virginem χειροτόκῳ, a Scriptura perdoctus sum; natum, non edoctus sum.

* suspicatum habeo

Et post alia.

Item post alia. Nusquam divina scriptura Deum ex Virgine χειροτόκῳ asserit natum; sed IESUM CHRISTUM, Filium, Dominum. Hæc omnes confiteamur, quæ enim docuit divina scriptura, qui non ita- tim accipit, miser est: Surge, accipe puerum, & matrem ejus. Hæc angelorum vox est, imo tua, fortasse generationem ipsius noverat Archangelus. Surge & accipe puerum, & matrem ejus; non dixit: Surge, & accipe Deum, & matrem ejus.

III.

Matth. i. v. 13.

Ejusdem ex quaternione XIX.

Quid igitur dicebamus: Ne timeas accipere Mariam conjugem tuam; quod enim natum est. (sive natum, sive factum dixerimus, sensui nihil nocet) Quod enim in ea natum est, ex spiritu sancto est. Si dixerimus, quod Deus Verbum natum est in carne, est enim aliud simul esse cum nascente, aliud nasci: Quod enim, inquit, in ea natum est, ex spiritu sancto est; hoc est, spiritus sanctus creavit id, quod est in ea. Viderunt igitur Patres, utpote scientes sanctarum Scripturarum, quod si eum, qui incarnatus est, natum dixerimus, invenietur Deus Verbum aut Filius Spiritus sancti, aut duos partes habens: si vero factum dixerimus, invenietur Deus Verbum creatura Spiritus sancti. Fugientes igitur generationis dictionem, dixerunt ita: Qui descendit propter nostram salutem, & incarnatus est. Quid est, incarnatus? Non convertus a deitate in carnem. Quod dixerunt, incarnatus de spiritu sancto, secuti sunt Evangelistam: nam cum Evangelista venisset ad duas desertum, fugit generationem de Verbo dicere, dixit incarnationem. Audi: Et Verbum caro factum est; non dixit: Verbum per carnem factum est. Ubi enim aut Apostoli aut Evangelistæ filii faciunt men-

I V. Matth. i. v. 20.

tionem, dicunt *natum ex muliere*. Adverte, quæso, ubi dicunt, nomen filii, & quod natum est ex muliere, natum ponunt; ubi vero Verbi faciunt mentionem, nemo audeat dicere, generationem per humanitatem. Audi beatum Joannem evangelistam, cum venisset ad Verbum & erat *θεσπιον* ejus. Audi quid dicat: *Verbum caro factum est*; hoc est, assumpsit carnem; & *habitavit in nobis*, hoc est, nostram induit naturam, & *habitavit in nobis*, & *vidimus gloriam ipsius filii*; non dixit: *Vidimus generationem Verbi*.

πνεύματι, ὅτι ἐξηγήθη ἐκ γυναικός. παρ' ὅτι λέγειται πρὸς λαζαρόν, πρὸς καλὰ· ὅπου μὲν λέγουσι τὸ ὄνομα τῆς ἡοῦ, καὶ ὅτι ἐξηγήθη ἐκ γυναικός, ἡθελοῦσι τὸ ἐξηγήθη· ὅπου δὲ μνημονεύεται τῆς λέγου, αὐτοῖς αὐτῶν ἐπέληθον. Ἐπιπένη θήσονται λέγει τὸς ἀποστόλους. ἀκούει· ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ διακρινόμενος ἦσαν εἰς τὴν λέγον, ἃ τὸ ἐκάρθροισιν αὐτῶν, ἀκούσιν οἱ αὐτοί. Φησὶν· Ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, πούτεστιν, ἀεὶ ἄρα σὰρξ, καὶ ἐσαλώσων ἐν ἡμῖν, πούτεστιν, ἡμετέροις ἐπέδυστο φύσιν, καὶ ἐνάκησεν ἐν ἡμῖν. καὶ ἐθεασάμεθα πῶς δέξασιν αὐτὸ τῆς ἡοῦ. εἰς εἶπεν· Ἐθεασάμεθα τὸ ἡμῖν τῆς λέγον.

Ejusdem ex quaternione xv.

Ita etiam Christum secundum carnem, propter conjunctionem, quam habet cum Deo Verbo, Deum nominamus, scientes esse hominem qui apparet. Audi utrumque Paulum prædicantem: *Ex Judæis*, inquit, *Christum secundum carnem, qui est supra omnes deos*. Prius hominem confiteatur, deinde conjunctione ad Deum dicit Deum cum, qui apparet, ne quis christianitatem hominis putet esse cultricem.

Ὁμοίως τῆς αὐτῆς, τετράδιον ιε'. εἰς δόγμα.

Οὕτω καὶ τὸ κατὰ σὰρκα Χριστὸς ἐκ τῆς πατρὸς Θεοῦ λόγῳ σαμαφείας Θεοῦ ὀνομαζομένου, φανερὸν εἰδότες ὡς ἀποστόλων. ἀκούσιν τὸ Παύλου ἀμφότερα κηρύττοντες· Ἐξ Ἰουδαίων, φησὶν, ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σὰρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός· ὁμοιοῦν τὸ ἀποστολικῶν τὸν χρειασισμὸν ἵσταντο δόγμα.

Ejusdem ex quaternione xxvii.

Sed quemadmodum dicebamus Deum omnium opificem, & Deum Mosem: Deum enim, inquit, *posui te Pharaonis & filium Dei*; *filius enim*, inquit, *primogenitus mihi Israel*; & quemadmodum dicimus Christum Saul. *Non*, inquit, *injonam meam manum super ipsum, quod Christus Domini est*; similiter & *Cyrum*: *Hec dicit*, inquit, *Dominus Christo meo Cyro*; & *Babylonium sanctum*: *Ego enim*, inquit, *precipio ipsis sanctificatis*, & *ego duco ipsos*. Ita dicimus & *Dominum Christum*, & *Deum*, & *filium*, & *sanctum*; sed communio quidem omnium similis est, dignitas vero non eadem est.

Ὁμοίως τῆς αὐτῆς, τετράδιον κζ'.

Ἀλλ' ὡς ἄλλοις ἡεζοῦν Θεοῦ τὸ πάντων δημιουργὸν, καὶ Θεοῦ, τὸ Μαύστα· Θεοῦ γὰρ φησὶ, πρὸς καλὰ σὲ ἔφαραὼ, ἐν ἑοῦ τὸ Ἰσραὴλ τῆς Θεοῦ· υἱός, γὰρ, φησὶ, πατρὸς μου ὁ Ἰσραὴλ. καὶ ὡς ἄλλοις ἡεζοῦν Χριστὸν τὸν Σαούλ· Οὐ μὴ γὰρ, φησὶν, ὅτι ἐπεθῆκα τὸ χεῖρ μου ἐπὶ αὐτῶν, ὅτι Χριστὸς κυεῖν ἐστὶν καὶ τὸν Κόσμον ὡσαύτως· Ταύτ' ἐλέγξα, φησὶ, κύριος πατὸς Χριστῶ μου Κύριον. καὶ τὸ Βαβυλωνίον ἄγιον· Ἐγὼ γὰρ, φησὶ, πρὸς αὐτοῖς ἡμασιν εἶσι, κατὰ ἄγιον αὐτοῖς. οὕτω λέγουσιν καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν ἃ Θεοῦ, καὶ υἱόν, ἃ ἄγιον, καὶ Χριστὸν. ἀλλ' ἢ καὶ κοινωνία τῶν ὀνομαζέων ὀνομα, οὐχ ἢ αὐτῆς ὀνομα.

Ejusdem ex quaternione xv.

Hoc autem sentite in vobis, quod est in Christo Jesu, qui cum in forma Dei esset, exinanivit se, formam servi accipiens. Non dicit: *Hoc sentite in vobis, quod est in Deo Verbo, quod cum in forma Dei esset, formam servi accepit*. Sed cum dicat Christum quasi duarum naturarum appellationem, sine periculo cum,

Ὁμοίως τῆς αὐτῆς, τετράδιον ιε'.

Τοῦτο φερνείτω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐκ Χριστῶ Ἰησοῦ· ὅς ἐκ μορφῆς Θεοῦ ἵσταντο ἑαυτοῦ ἐκένωσεν, μορφῶν δούλου λαβὼν. οὕτω εἶπεν· Τοῦτο φερνείτω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐκ πατὸς Θεοῦ λόγῳ, ὅς ἐκ μορφῆς Θεοῦ ἵσταντο, μορφῶν δούλου λαβὼν ἀλλὰ λαβὼν τὸ Χριστὸς, ὡς τὸ δῦο φύσιν παρθενησίν σωματικῶν ἀκινδύνως,

αὐτὸν καὶ δούλου μορφῶν ἀειπαθῆν, καὶ Θεὸν ὀνομαζέσθαι, τὸ λεγόμενον εἰς τὴν φύσιν διήσασιν μετὰ τῶν ἀποστόλων.

& formam servi quam accepit; & Deum nominavit, cum ea sine peccato dican- tur de naturarum duplici & separabili ratione.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέσβιον ιε'.

Ejusdem ex quaternione xvi.

Ἰνα ἐν ταῖς ὀνομασίαις Ἰησοῦ, Φησί, πᾶν γένου καμψῆ, ἐπουρανίου, καὶ ἐπιγείου, καὶ καὶ ἐξου- νίου. Ἐ πᾶσα γλώσσα ἕξομολογήσεται, ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Ἀφ' οὗ φερούμεν τὸν φερούμενον σέβω. Ἀφ' οὗ κεκρυμμένον παρ- ούμεν τὸ φανερόν. ἀγνώστους τῷ φανερούμεν Θεός. Ἀφ' οὗ τῷ τὸ μὴ κεκρυμμένον τὸ φανερόν οὐ κεκρυμμένον, ἀλλ' ἐν τῷ φανερούμεν παρ- ούμεν.

Ut in nomine, inquit, Jesu omne genu flectatur, caelestium, terrenorum & inferno- rum, & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. Propter eum qui porta- vit eum, eum qui portatus est, colo; propter invisibilem, veneror eum qui apparet: nunquam ab eo qui apparet, Deus separatur, ideo nec honorem se- paro; separo naturas, sed vnam facio ve- nerationem.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέσβιον ιζ'.

Ejusdem ex quaternione xvii. de dogmate.

Ἦν μὲν γὰρ ὁ Θεὸς λόγος καὶ πρὸ τῆς ἐναν- θεωπλησίας υἱός, ἔστι Θεός, καὶ σὺν τῷ πατρὶ ἀειπαθῆς ὁ ἐν ὑστερίαις τῷ δούλου μορφῶν. ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν υἱὸς καλούμενος, μὴ τὸ ἀει- ληφῆν οὐ διδάσκει κατὰ τὴν κεκρυμμένους υἱός, ἵνα μὴ δύο υἱοὶ δογματισθῶν. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἐκείνη σὺν τῷ πατρὶ ἐν τῷ φανερούμεν οὐ διδάσκει κατὰ τὴν ἀειπαθῆν τῆς ὑπόστατος, οὐ κατὰ τὴν φύσιν. Ἀφ' οὗ τῷ καὶ ἀφίρσειν δεξασθαι. καὶ τὸ ἀειπαθῆν φημι τῆς ὑπόστατος, οὐ κατὰ τὴν φύσιν. Ἀφ' οὗ τῷ καὶ Χριστός ὁ Θεὸς λόγος ὀνομαζέσθαι, ἐ- πειδὴ τὸ ἐκείνη σὺν τῷ πατρὶ τῷ Χριστῷ διωκεῖν.

Erat quidem Deus Verbum & ante incarnationem filius, & Deus cum Pa- tre; sumplit vero novissimis temporibus servi formam; sed cum sit & antea fi- lius, & ita vocetur post assumptionem, non potest vocari divinus filius, ne duos filios constituamus; sed quia illi conjun- ctus est, qui erat a principio filius, qui- que ipsi conjunctus est, non potest se- cundum dignitatem filietatis esse sepa- rabilis, non item secundum naturas. Pro- pterea Deus Verbum nominatur Chris- tus, quia habet conjunctionem cum Christo perpetuam.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέσβιον ιε'. εἰς δόγμα.

Ejusdem ex quaternione xv.

Ἀσύβητοι εἶναι τὸ τῷ φύσιν τῶν ἀποστόλων σὺν τῷ πατρὶ ὀμολογῶν τὸ ἐν ἑαυτοῖς Θεὸν σέβωμεν τὸ τῷ θεῷ σὺν τῷ πατρὶ ὀμολογῶν Θεὸν σὺν τῷ πατρὶ ὀμολογῶν ἀνθρώπων.

Inconfusam igitur servemus natura- rum conjunctionem; confiteamur in ho- mine Deum; colamus divina quadam conjunctione cum Deo omnipotenti coadorandum hominem.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέσβιον ιε'.

Ejusdem ex quaternione vi.

Σκέπει, καὶ ὁ πῦναις διχῶς σὺν τῷ πατρὶ ὀμολογῶν. Ἰν' ἕξομολογῶν, φησί, ἡμεῖς, καὶ πρὸς ἑαυτοὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν. ἐν τῷ γὰρ πεποιθὲν αὐτὸς πειρασθείς, δυνάται τοῖς πειρασμοῖς βοηθῆσαι. Ὁμοίως ὁ πατὴρ ἑαυτοῖς ἕξομολογῶν. πα- θητός δὲ ὁ πατὴρ, οὐχ ὁ ζωοποιός τὸ πεποιθὲς Θεός.

Considerate, & quid his continuo inferatur: *Ut misericors, inquit, fiet, & fidelis Pontifex ad Deum, qui in eo quod passus est ipse tentatus, potens est illis, qui tentantur, auxiliari.* Ergo qui passus est, Pontifex misericors; passibile autem templum, non vivificus templi ejus quod passum est, Deus.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέσβιον ιζ'.

Ejusdem ex quaternione xvii.

Ἰνα μάθωτε, φησί, ὡς σφόδρα τις τῆς ὑπόστατος ὑπῆρχε σὺν τῷ πατρὶ, καὶ ἐν βρέφει.

Ut sciatis, inquit, quanta erat conjun- ctio divinitatis, cum etiam in infante N ij

caro dominica cerneretur : erat enim idem infans & infantis dominus. Laudastis vocem, sed nolite eam parum curiose laudare : dixi enim quod idem erat infans, & habitator infantis.

τῆς δεσποτικῆς κειρογραμμῆς Γρηγόριος. λέγει γὰρ ὁ αὐτὸς βρέφος, καὶ τὸ βρέφος δεσποτικῆς ἐπισημασάτω φωνῆ, ἀλλὰ μηδὲ αὐτὴν ἀβαστασίως κρατήτω. εἶπον γὰρ. Ὁ αὐτὸς λέγει βρέφος, καὶ τὸ βρέφος οἰκῆτωρ.

Ejusdem ex quaternione i.

Τὸ δ' αὐτὸ, τετραδὸν α'.

XIII. Communes enim sunt Trinitatis operationes, & tantum substantiis dividenda; vni geniti vero præclara gloria aliquando Patri assignatur : Est enim, inquit, Pater meus qui clarificat me; aliquando Spiritui : Spiritus enim, inquit, veritatis clarificavit me; aliquando Christi potestati.

Κοινὰ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, καὶ μόναις ὑποστάσεσι τῶν Ἀγίων ἐχρυσάτω. ἢ γινώσκω τῶν μονοθῆων διδασκίαν κατὰ τὴν πατρὸς ἀπειρήσια. Ἐστὶ γὰρ, φησὶν, ὁ πατήρ μου ὁ διδάσκων με. ποτὲ δὲ τὸ πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα γὰρ, φησὶ, τὸ ἀληθείας ἐμὲ διδάσκει. ποτὲ δὲ τῆς Χριστοῦ δυνατείας.

Ejusdem ex quaternione XVI.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδὸν ιε'. ἀπὸ Χριστοῦ λέγοντες.

XIV. Hic est qui dicit : Deus, Deus meus, ut quid me reliquisti ? hic est qui tridui gustavit mortem. Adoro vero eum cum deitate, quasi divinæ auctoritatis cooperatorem. Et post alia : Propter illum qui portavit, eum qui portatus est, colo, & propter occultum veneror apparentem; nunquam ab eo qui apparet, Deus separatur, ideo nec ego ab eo honorem separo; separo naturas, sed vnam facio venerationem : non est Deus ipse, per se, qui est factus ex spiritu; non Deus ipse per se, qui est sepultus in monumento : nam si ita esset, essemus certe hominum mortuorumque cultores. Sed quia in assumpto Deus est : ex eo qui assumpsit, is qui assumptus est, quasi assumpti conjunctus, connuncupatur Deus.

Ὅπως ὁ λέγων. Θεὸς μου, Θεὸς μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; οὗτος ὁ τριήμερον τελευτήσας ὑποστάσις. ἀποδοξάζω δὲ τὸν τῆς θεότητος τῶν ἁγίων, ὡς τῆς θείας συνεργῶν ἀληθείας. καὶ μὴ ἕτερα. Οὐ κατ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ πλασθὲν ἀπὸ μητέρας. οὐ κατ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ ἐκ πνεύματος. οὐ κατ' ἑαυτὸ Θεὸς τὸ ἀφ' ἑσθ' ἐκ πνεύματος. οὕτω γὰρ ἀπὸ ἑαυτοῦ ἀποδοξάζω, καὶ νεκρολογεῖται σαφῶς. ἀλλ' ἐπιδοξάζω ἐν τῷ ἀληθῆντι Θεῷ, ἐκ τῆς θεότητος ὁ ἀληθῆς, ὡς τῷ θεῷ συναφῆς, συληρηματικῶς Θεός.

Ejusdem ex quaternione III. in hereticos, cum de Spiritu diceret.

Ὁμοίως τῷ αὐτῷ, τετραδὸν γ'. κατὰ ἀρετήν, ἀπὸ πνεύματος λέγοντες.

XV. Quomodo enim sit servus, inquit, qui cum Filio cooperatur & Patre? & si quis requirat opera Spiritus, inveniatur ea non distantia operibus Patris & Filii; non quia vna deitas dividatur, sed quia divina scriptura, ea quæ sunt vnius virtutis, singulis substantiis dispertiat, ut Trinitatis similitudo ex temporibus operum cæperit, Deus Verbum factum est caro, & habitavit in nobis. Consideres ibi, fecit assumptum hominem Pater : Dixit enim Dominus Domino meo, sede ad dexteram meam; ejus qui assumptus est, gloriam clarificavit Spiritus : Quando enim veneris spiritus veritatis, ipse me clarificabit.

Παῖς γὰρ εἶναι δοξάζω, φησὶ, ὁ μὲν παῖς καὶ υἱὸς ἐργαζομένων; καὶ ἄν ζῆτοίη τις τῷ πνεύματος ἰσχύος, ἀρήσει τῷ τῷ πατρὶ καὶ υἱῷ κατὰ τὸν ἀποδοξάζω. οὐχ ὡς τῆς μίας μεμελεμένης θεότητος, ἀλλὰ τῆς θείας γραφῆς ὡς τῆς μίας ἰσχύος τῆς κατ' ἐκείνην μεμελεμένης ὑποστάσεως. εἰς ἀποδοξάζω τῆς τριάδος ὁμοίου. καὶ μοι σκεπτεῖ ὁ ὁμοίος, ἐκ τῆς ἐν ἐργασίᾳ χαριστικῆς ἀποδοξάζω. ὁ Θεὸς λόγος ἐγένετο σὰρξ, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. συνέκτισεν ἑαυτὸν τῷ ἀναληφθέντι ἀποδοξάζω ὁ πατήρ. εἶπε γὰρ, φησὶν, ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ ἐκείνου ἐκ δεξιῶν μου. τῷ δὲ ἀληθῆντι πνεύματι κατελεχθὲν συνέκτισε δόξα. Ὅταν γὰρ, φησὶ, τὸ πνεῦμα τὸ ἀληθείας ἔλθῃ, ἐκείνου ἐμὲ διδάσκει.

Ομοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέκον γ'. αὐτῷ
Χειρὸν λέγοντος.

Ejusdem ex quaternione vi.

Ὅτι ἀπεράλη κηρύξαί ἀρχιμαλώτοις ἀφεί-
σιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ὡς ὁ ἀπόστολος,
ἐπιφέρει, καὶ φησιν· Οὗτος ὁ πιστὸς τῷ Θεῷ πε-
ποιημένος ἄρχιερεύς. ἐγένετο γὰρ αὐτῷ, ὅτι
αἰδέως παρῶν. Ἐστὶ ὁ κατὰ μικρὸν εἰς ἄρ-
χιερέως, ἀρετικῆ, παροχίας ἀλίωμα. καὶ
αἴτιον σαφές ἐστι σοὶ τὸ τοῦ Ἀβραάμ φωνῆς.
Ἐν τῷ ἡμέτερος ἐκείνης, φησὶ, τὸ ἄρκος αὐτοῦ
δεικνύς ἔκαστος παρῶν τὸν διωκόμενον σάβην
αὐτὸν ἐκ θανάτου, μὲν κενυθὴς ἰσχυρῶς καὶ δα-
κρύων παρῶν, καὶ τῶν ἐπιτακτικῶν ἀπὸ τῆς
δουλοῦς, καὶ τῶν ἀντιθέτων, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἐ-
παθε πάλιν ἰσοκαλιῶν· καὶ τελειοῦς, ἐγένετο
τοῖς ὑπακούουσιν αὐτοῦ πᾶσιν ἀπίος σωτηρίας
αἰωνίου, τελειοῦς τῷ κατὰ μικρὸν παροχίον,
ἀρετικῆ. αὐτῷ οὐδ' ἔτι ἰωάννης ἐν τοῖς διαθήκῃς
βοᾷ· Ἰησοῦς παρῶν ἡλικία, ἔσσοφία, καὶ
χάριτι. οἷς σύμφωνα ἔσσοφία φησὶ ἡμεῖς·
πελάγῃς, φησὶν, ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐ-
τοῦ πᾶσιν ἀπίος σωτηρίας αἰωνίου, παρῶν
καρῶν τῶν ἰσοκαλιῶν τῶν Θεοῦ ἄρχιερέως κατὰ πάλιν
τῶν Μιχαήλ, ἔσσοφία· Ἀρχιερέως κε-
κλημένος. ἢ αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐπιτακτικῶν τῶν Παύλου, τὸ
ἀπαρῶν Θεοῦ λόγον ἐπιτακτικῶν κλησικῶν ὁμοίω-
ματι, καὶ παρῶν ἄρχιερέα ποιῶν;

Cum de Christo diceret, quod missus
esset denunciare captivis remissionem,
quasi apostolus, addidit hoc etiam &
dixit: *Hic qui fidelis Deo factus est pontifex;*
factus est enim, hic non perpetuo
antea fuerat: hic paulatim in pontificis
profecit, hæretice, dignitatem. Audi
vocem tibi hoc evidentius declaman-
tem: *Qui in diebus, inquit, carnis sue, preces supplicationisque ad eum, qui posset sal-
vum a morte facere, cum clamore valido &
lacrymis offerens, & exauditus pro suare-
verentia, & quidem cum esset filius, didi-
cit ex illis que passus est, obedientiam, &
consummatus factus est omnibus obtemperan-
tibus sibi causa salutis eterne.* Consumma-
tur autem id, quod paulatim profecit,
hæretice. De quo etiam & Joannes in
Evangeliiis clamat: *Jesus proficiebat etate,
& sapientia, & gratia.* Quibus congrue
etiam Paulus dicens: *Consummatus,* in-
quit, *factus est obtemperans sibi causa
salutis eterne, appellatus a Deo pontifex
secundum ordinem Melchisedech.* Et post
alia: *Pontifex, inquit, vocatur.* Cur igitur
diversa sentis a Paulo? Cur impassibilem
Deum Verbum corpore terreno commiscens,
passibilem pontificem facis?

x vi.

Ομοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέκον ιζ'.

Ejusdem ex quaternione vii.

Ὅθεν, ἀδελφοί, κλησικῶς ἐπορευθῆναι μέτροις,
κατὰ μῆτρα τὸ ἀπόστολον καὶ ἄρχιερέα τὸ ὁμο-
λογίας ἡμῶν Ἰησοῦ, πιστὸν ὄντα τῶν ποιησῆναι
αὐτὸν. ἔσσοφία· Ὅπως αὐτῶν ἡμῶν τούτου μέ-
τροις ἄρχιερέως συμπαροῦς, καὶ συγγνωστῶν, καὶ βε-
βαιῶν, τῶν εἰς αὐτὸν μὴ παρῶν πείρας.
αὐτὸς γὰρ ἡμῶν τῶν ἐπιτακτικῶν ἀπολογίας ἐκ
παρῶν Ἀβραάμ ἀπεράλη, ὡς ἑαυτῶν
καὶ τῶν συγγνωστῶν τῶν ἰσοκαλιῶν ἰσοκαλιῶν
ἀπολογίας, ὅτι ὁμολογίας πᾶσι ἄρ-
χιερέα δεῖξαι ἰσοκαλιῶν, καὶ παρῶν τῶν Χειρῶν,
ὡς μὴ δεῖξαι, ἐν πύτοις ἑαυτῶν φησὶ
παρῶν, καὶ τῶν συγγνωστῶν, ἰσοκαλιῶν.

Unde, fratres, sanctæ vocationis celestis
participes, considerate apostolum & pontif-
icem confessionis nostræ JESUM, fidelem ei,
qui fecit i sum. Et post alia: Cum sit
igitur nobis hic solus pontifex condo-
lens, sive cognatus, & firmus, de ejus
fide nusquam depellamini: ipse enim no-
bis ex promissa benedictione, ex semine
Abrahæ missus est, utpote pro se &
pro suo genere corporis sacrificium offe-
rens. Notandum, quod confiteatur om-
nem pontificem sacrificio indigere, &
cum excipiat Christum quasi non indi-
gentem, in is inquit eum pro se offerre
& gerere sacrificium.

xvii.

Ομοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέκον δ'.

Ejusdem ex quaternione iv.

Ἀκούσατε κρίνω, παρῶν τοῖς ῥητοῖς. Ὁ
πρώτων μου, φησὶ, τῶν ἄρκων. μνησθῆτε ὅτι αὐτῶν τῶν
ἄρκων ἐστὶ τὸ λεγόμενον, καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἐμῶν παρῶν
ἔσσοφία τῶν ἄρκων ὅμοια, ὡς μὴ δοκεῖν ἐκείνοις
παρῶν. Ὁ πρώτων μου τῶν ἄρκων, καὶ πῶν

Audite igitur, & dicta diligenter in-
spicite: *Qui manducat, inquit, carnem meam.*
Memento quod de carne dicamus, &
quod non a me carnis nomen fingatur,
ne videar illis falsus interpres. *Qui man-
ducat, inquit, carnem meam, & bibit*

xviii.

ἡ μὲν
καὶ τῶν
ἀποστόλων
καὶ τῶν
ἀρχιερέων
καὶ τῶν
ἐπιτακτικῶν
καὶ τῶν
ἰσοκαλιῶν
καὶ τῶν
ἀποστόλων
καὶ τῶν
ἀρχιερέων
καὶ τῶν
ἐπιτακτικῶν
καὶ τῶν
ἰσοκαλιῶν

ἡ μὲν
καὶ τῶν
ἀποστόλων
καὶ τῶν
ἀρχιερέων
καὶ τῶν
ἐπιτακτικῶν
καὶ τῶν
ἰσοκαλιῶν

meum sanguinem. Nunquid dixit: Qui manducat divinitatem meam, & bibit meam divinitatem? Qui manducat carnem meam, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in ipso.

Et post alia. Sed ad περιούμιον veniamus: Qui manducat carnem meam, & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in ipso. Mementote quod de carne dicamus: Sicut misit me vivens Pater, me qui appareo. Sed fortasse ego non recte interpretor; videamus ex his quae sequuntur: Sicut misit me vivens Pater. Ille dicit de deitate, ego de humanitate, videamus qui sit pravus interpres: Sicut misit me vivens Pater. Haereticus dicit, quod deitatem dicit: Misit me Deum Verbum. Sicut me misit vivens Pater; juxta illos: Et ego vivo Deus Verbum propter Patrem. Quid postea? Qui manducat me, & ille vivet. Quid manducamus? deitatem an carnem?

μου ὁ αἷμα, μὴ εἶπεν· Ὁ φάγων μου πλὴν θεότησα, & πίνων τῷ πνεύματι; Ὁ πρῶτον μου πλὴν θεοῦ, καὶ πίνων μου ὁ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ, καὶ μὴ ἕτερον.

Αὐτὸ ἐπὶ τῷ περιούμιον· Ὁ πρῶτον μου ἢ θεοῦ, καὶ πίνων μου ὁ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. μνημονεύετε, ἐπὶ τοῦ ἁγίου ὁ λογούμενος· Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ· ἐμὲ ἢ φανερῶς· ἀλλ' εὐνοεῖτε περιούμιον, ἀκούσαντες ἐκ τῆς ἐξουσίας· Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ. Ἐκείνος λέγει πλὴν θεότησα, ἐγὼ δὲ τὸ αἰθερόπνευστον ἴδωμεν ὡς ὁ περιούμιον· Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ. λέγει καὶ ὁ ἀρεπτικὸς, εὐνοεῖτε τὴν θεότητα λέγει· ἀπέστειλέ με, φησὶ, τὸν Θεὸν λόγον. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κατ' ἐκείνους· Καθὼς ζῶ ὁ Θεὸς λόγος διὰ τὸ πατήρα. εἶπα ὁ μὲν τὸ· Καὶ ὁ πρῶτον με, καὶ ἐκείνος ζῶσται. ἢνα ἐαυτοῦ; ἢ θεότητα, ἢ τὸ αἰθερόπνευστον;

Ejusdem ex quaternione xxii.

XX. Et tamen, inquit, si totum novum scrutatus fueris Testamentum, nusquam in eo invenias mortem Deo assignatam, sed aut Christo, aut Filio, aut Domino: nam & Christus, & Filius, & Dominus, cum de vniogenito a sancta scriptura profertur, naturas duas ostendit, & aliquando significat deitatem, aliquando humanitatem, aliquando vtrumque, vt cum Paulus scribens pradicat: Cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius. Humanitatem significat Filii. Porro cum idem dicit ad Hebraeos: Deus locutus est nobis in Filio, per quem & saecula fecit; deitatem Filii significat. Neque enim caro fecit saecula, quae post multa saecula facta est. Et post alia: Non deitas fratrem habuit Jacobum, nec Dei Verbi denuntiamus mortem, dominicum sanguinem & corpus manducantes.

Ομοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέκων ιε'.

Καὶ ὅλος, φησὶν. εἰ πᾶσιν ὁμοῦ τὸ χριστὸν μεταλλάξας, οὐκ αὐτῷ θεοῦ οὐδαμῶς ἀπέθανον τὸ θάνατον τοῦ Θεοῦ πατρὸς περιούμιον, ἀλλ' ἢ Χριστῷ, ἢ υἱῷ, ἢ κρείττω. Ὁ δὲ Χριστὸς, καὶ ὁ υἱός, & τὸ κρείττον, ὅτι τὸ μυστηριῶδες ἀπέθανον τὸ θεοῦ περιούμιον, τὸ φανερῶν ἐστὶ τῆς δύο σημασιῶν. Ἐποτὲ μὲν δηλοῦν τὴν θεότητα, ποτὲ δὲ πλὴν αἰθερόπνευστον, ποτὲ δὲ ἀμφοτέρωθεν. εἶ, ὅταν Παῦλος ἐπιτίθει κληρῶν· Ἐξοὶ ὄντες, κατελλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τὸ θάνατον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. τὸ αἰθερόπνευστον βεβαίως υἱοῦ. ἀλλ' λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς πρὸς Ἑβραίους· Ὁ Θεὸς ἐξαλλήσεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, δι' οὗ ἐποιεῖ αἰώνια ἐπίστα· τὴν θεότητα δηλοῦν τὸ υἱός. ἐπεὶ γὰρ ἡ ἁγία δημιουργὸς τῆς αἰώνων, ἢ μετ' αἰώνων δημιουργήσασα πολλὰς, & μὴ ἕτερον· ἐπεὶ θεότητος ἀδελφὸν τὸ Ἰακώβον ἔσται· ἐπεὶ τὸ Θεοῦ λόγον κατελάλημεν θάνατον, ὁ δεσποτικὸν αἵμα τε καὶ σῶμα σπύρισμα.

Ejusdem ex quaternione xxiii.

XX. Video, inquit, populum nostrum habere ingentem reverentiam & ardentissimam pietatem, sed in dogmate θεογνωσίας ignorantia labi; id autem non esse crimen populi; sed vt honeste dicam, non habuisse retro doctores tempus accurate vobis dogmata demonstrandi. Ecce hic plane confitetur neminem ante se talia populo pradicasse.

Ομοίως τῷ αὐτῷ, τετραδέκων κγ'.

Γενοίμαι, φησὶ, τοῖς ἡμετέροις δημοῖς, ἀλαβῆσαν μὲ πολλὴν κεινημῶν καὶ θεογνωσίας ἀπειθήσαν, ὡσὺ δὲ τὸ πᾶσι τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοία ὀλιγαριθμοῦ. ποῦ δὲ οὐκ ἔτερον τῆς λαῶν· ἀλλὰ, πῶς ἀπὸ βλασφημίας εἶποιμι; ὁ μὴ ἔχων τοὺς διδασκάλους χριστὸν καὶ πᾶσι ἀκρίβειαν ὑμῖν ἀπαγγέλλων δόγματων.

COLLECTIO SECUNDA,

CUJUS HIC APUD MERCATOREM TITULUS:

DE DIVERSIS NESTORII LIBRIS VEL TRACTATIBUS.

Excerpta ab Episcopo Cyrillo capitula, ex Græco a nobis, Nestorii in Latinum versa.

De codice confecto quaternione XXVI.

I. **I**NTER cætera oportet nosse nos: modo enim venio in recordationem concilii Nicæni, quod nusquam ausum est dicere, quia Verbum Deus natum est ex Virgine Maria; ait enim: *Credimus in unum Patrem omnipotentem, & in unum Dominum JESUM CHRISTUM.* Attendite quia prius cum posuisset CHRISTUM, quod duarum naturarum conjunctionem demonstrat, non dixerunt in unum Deum Verbum, sed acceperunt nomen, quod significaret vtrumque, vt non subdescendendo, cum audis mortem, vlla novitate turberis, & cum crucifixum & sepultum, tanquam deitate ista patiente, non vulneris auditu. Deinde videamus, quid illi subjungant: *Credimus & in unum Dominum JESUM CHRISTUM unigenitum, qui de Deo Patre natus est, consubstantivum Patri, qui propter nos descendit, & incarnatus est de spiritu sancto.* Non dixerunt, quia natus est de Spiritu sancto. Vides quemadmodum interpretentur subdescendendo, quia dixerunt, hominem factum. Hunc, inquit, dicimus incarnatum, non mutabilitatem in carne suscipiente divina natura, sed inhabitationem, quam gessit in homine, demonstrantes.

II. Et post aliquanta in eodem. Hoc retinere, inquit, quoniam prætermittentes dicere: *Credimus in Deum Verbum filium eius unigenitum;* dixerunt: *Credimus in unum Dominum JESUM CHRISTUM consubstantivum Patri, Deum verum de Deo vero, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines & nostram salutem descendit, atque incarnatus est de spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est.* Nusquam dixerunt, natus est. Cur putamus? Ut non duas nativitates introducerent deitatis.

III. Item in eodem post aliquanta. Volens liquido demonstrare, quod cum filii nomen ponitur, non omnimodo verbum illud significet, quod Deus est, sed tanquam commune nomen introducat. Sic enim Scriptura dicit: *Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.* Hic quidem duas demonstrat naturas; quod autem tantum circa hominem contigit, narrat: exigit certe a contentioso, quis sub lege sit factus, Verbum Deus? nequaquam.

Item ex codice altero, in quaternione primo, cuius initium tale est: Adhuc vobis multa habeo dicere. Et post aliquanta. Illic unigeniti glorificatio aliquando quidem Patri deputatur, sicut est illud: *Pater est meus, qui me glorificat;* aliquando vero Spiritui deputatur, ait enim: *Spiritus veritatis qui me glorificabit;* nonnumquam vero Christi potentie assignatur, sicut scriptum est: *Excuntes predicabant Verbum ubique, Domino cooperante, & Verbum confirmante, consequentibus eos signis.*

Item in quaternione octavo de dictis epistolæ Apostoli ad Hebræos: apostoli enim nomen in Christo audientes, Deum Verbum male intelligunt, apostolum esse. Item legentes pontificis vocabulum, Deum esse imaginantur pontificem, mira dementia: quis enim apostoli officium audiens, non statim videat hominem demonstrari: Quis summi sacerdotis nomen audiens, divinitatis naturam ad sacerdotis ministerium vocet? Si enim Deus pontifex est, quis erit qui officio ejus debeat coli? Si Deus oblaturus est sacrificia tanquam pontifex, nullus erit, cui offerantur, Deus: quid enim dignum jam divinitate est, si tanquam inferior offerat sacrificia superiori?

Et subjungit: Unde igitur eis Deus appellandus pontifex visus est, qui sacrificio, secundum sacerdotum ritum, ad procerdum suum omnino non indiget; perpetuæ quippe possessor est divinitatis: *Ex hominibus nempe electus atque susceptus pontifex pro hominibus constituitur apud Deum, &c.*

Et subjungit: *Non angelos,* inquit, *prehendit, sed semen Abraham.* Nunquid semen Abraham est deitas? Audite consequentem etiam vocem: *Unde debuit per omnia fratribus similis fieri.* Nunquid deitati? Quos enim Deus Verbum habere potuit fratres similes sui? Respice etiam quod his dictis adjungitur: *Ut misericors fieret & fidelis pontifex ad Deum, in eo enim in quo passus est & ipse tentatus, potest & his qui tentantur, auxilium ferre.* Qui igitur passus est, ille est pontifex misericors; passibile autem templum est, non hic, qui ejus vivificator est, Deus. Semen Abraham is est, qui heri est, & hodie, secundum Pauli Apostoli vocem; non ille qui dixit: *Antequam Abraham esset,*

IV.

Ioan. 8. v. 54.

Ioan. 16. v. 13.

V.

Heb. 5. v. 1.

VI.
Heb. 2. v. 16.

Ibidem. v. 17.

Ibid. v. 18.

Heb. 11. v. 8.

Ioan. 8. v. 58.

Hebr. 1. v. 17.

Joan. 14. v. 9.

VII.

* opifici tem-
porum divini-
tati confi-
gnant B.

* sui esse B.

* illi qui na-
tus est com-
manere; &
aliud, illum
qui nato
commanet,
hunc esse, qui
ut nasceretur,
mensum ei
opus fuisse
curriculo B.

* VIII.

* 10 B.

* cum B.

* confixus B.

* Palpa & vi-
de B.

Luc. 24. v. 51.

Joan. 10. v. 25.

IX.

ego sum. Similis hic fratribus per omnia, qui humana anime corporisque suscepit fraternitatem, non ille qui dixit: *Qui me videt, videt & Patrem meum.*

Item in quaternione decimonono, cum velut adversus Arium diceret. Et isti quidem, tamen si majore paterna deitate Verbum Deum minorem delirent, non tamen novellum fatentur. Hi autem eum etiam beatæ Mariæ secundum & posteriorem esse pronuntiant, & temporalem matrem * opifice majorem divinitate consignant; quin imo nec matrem Christi esse concedunt: si enim non hominis natura, sed Deus Verbum erat, quem illa pariebat; quæ peperit, nequaquam ejus mater, qui natus est, invenitur. Quomodo enim fiet ejus aliqua mater qui a natura genitricis est alienus? Quod si vera mater ab iis appellatur, homo ergo qui editus non divinitatis natura est, siquidem proprium omnis est matris consubstantivum sibi metipsum parere. Ergo non erit mater, quæ consubstantivum sibi minime peperit: quæ mater quia ab his dicitur, eum qui secundum substantiam * fuit similis, genuit. Quis autem secundum substantiam ejus erit similis? Is sine dubio qui Spiritus sancti opificio extitit. *Quod enim in ea natum est, inquit Scriptura, de Spiritu sancto est, cum quo indefinenter erat Verbum Deus.* Verbum Deus non est natus ex Maria, sed in illo qui ex ea natus manens. Non ex virgine initium habens, sed illi, qui crescendo per menses paulatim compositus in utero virginis est, inseparabiliter omni tempore sociatus. Aliud est autem dicere: * Ille qui natus est commanet; & aliud, illum qui nato commanet, hunc esse, qui ut nasceretur, mensum ei opus fuisset curriculo.

Item ex alio tractatu, quaternione * decimoquinto. Hunc, inquit, J E S U M suscitavit Deus, non est mortuus Deus, sed suscitavit. Apollinaris, audi Petri Apostoli dicta, audi & tu * in Apollinari impietas Ariana. Hunc J E S U M suscitavit Deus, qui visibilis oculis apparuit; hunc qui ligno * crucifixus est; hunc qui Thomæ palpatum est manibus, qui ad eum clamavit: * *Palpate & videte, quia spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videtis habere;* & his dictis discipulus credens, palpatoque eo, de carnis, quæ crucifixæ est, resurrectione certior factus, mirandorum glorificabat opificem Deum, dicens: *Domine meus & Deus meus;* non utique illud quod palpaverat, appellans Deum.

Item in quaternione vigesimonono. Paulus narrat & incarnatam essentiam, & incarnatæ deitatis post unionem, in-

commutabilitatem manentem, propter quod & scribens clamat: *Hoc sentite in vobis quod & in Christo Jesu, qui cum in forma Dei esset constitutus, formam servi accepit.* Sed accipiens Apostolus nomen hoc quod est, *Christus,* tanquam duarum naturarum significativum vocabulum, absque periculo eum & servi formam accepisse, & Deum nuncupat irreprehensibiliter, his divinis, quæ ad naturam duplicem significandam dicuntur.

Et post plura, in eodem libro. Nostra enim natura pro nobis interpellat in Christi usu tanquam vestis constituta, inculpabilis originis suæ defensionibus nitens, & quia * illud peccatum, qui prior figuratus est, torius generis extitit causa, huic suscipiendi hominis, o homo, occasio fuit, ut per carnem destrueretur corruptio, quæ per carnem contigerat. Hujus carnis est, non divinitatis, dici tertiæ sepultura. Hujus pedes detenti sunt clavis; hanc sanctus Spiritus in vtero figuravit, de hac Dominus ad Judæos: *Solvite, dicebat, templum hoc, & in triduo suscitabo illud.* Nunquid ego duplicem quemdam Christum solus appello, & non semetipsum, & templum solubile, & Deum se nuncupat suscitantem? Quod si Deus erat qui solvebatur, o Ariane, quod sane in ejus caput blasphemiarum convertatur, oportuerat dicere: *Solvite Deum istum, & in triduo suscitabitur;* si mortuus est Deus, si sepulturæ mandatus est, inane illud in Evangelio dictum: *Quid me queritis occidere, hominem qui verum locutus sum vobis?* Nunc autem ait: *Quid me queritis occidere, hominem, cujus capiti spinea corona superposita est; hominem, qui dicit: Deus, Deus meus, quare dereliquisti me? & qui triduanam sustinuit mortem.* Adora autem hunc cum deitate, tanquam divinæ cooperarium auctoritatis.

Item post aliquanta in eodem. Colo, inquit, eum, tanquam omnipotentis imaginem: *Exaltavit eum Deus, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu Christi omne genua stentur, cælestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua constitatur quia Dominus J E S U S in gloria est Dei Patris;* propter vtem, id quo ille vtitur, adoro; propter latentem colo, quod foris patet, & in eo qui inseparabilis est non separo dignitatem, sed separo naturas, & conjungo reverentiam. Non per se ipsum Deus est quod depositurum est in sepulcro: sic enim essemus hominis & hominis mortui manifesti cultores. Sed quoniam in assumpto Deo ex assumente qui assumptus est * tanquam ex assumente conjunctus appellatur Deus, propterea & crucifixæ carnis demones

X.

* sicut ille ad
peccatum B.

Joan. 2. v. 19.

Joan. 8. v. 40.

Matth. 27.
v. 45.

XI.

Philipp. 2. v. 9.

* tanquam
assumentis B.

demones vocabulum perhorrescunt, crucifixa carni conjunctum, non autem compassum scientes Deum; ideo & iudex venturus est iste qui visibilis paruit, quoniam omnipotenti conjungitur deitati.

XII. Item post multa ibidem. Non deitatis, inquit, Jacobum habuit fratrem, nec Dei Verbi mortem nos annuntiamus, cum dominico corpore & sanguine paschimur: * divina natura sacrificium suscipit, non ipsa in sacrificio immolatur.

* Dei namque natura B.

XIII. Item tractatu alio adversus Arianos quaternione decimo. Quis nunc benignitatis tam immensum aspiciat pelagus, naturam cum suo opifice dominantem, & conjunctam homini deitatem, nihil sine hoc jubentem, nullum absque isto iudicantem, cum eo vivorum curam in summa providentia gerentem, & cum ipso mortuos suscitantem? *

* spes omnes has, quæ omnibus a fortissimo & benigno Domino gubernantur hæretici debilitant atque convellunt B.

XIV. Matth. 5. v. 23. me vivus Pater, qui visibilis sum. Sed forte prave interpretor dictum: ergo de consequentibus audiamus. Sicut me misit vivus Pater, & ego vivo per Patrem; ille hic deitatem intelligit, ego hominem dico. Videamus quis est sanus interpres: Sicut misit me vivus Pater; hic dicit hæreticus, divinitatem missam, se profiteri Deum Verbum dicere: Sicut misit me vivus Pater. Ergo & hoc secundum ipsos ita erit intelligendum: Et ego Deus Verbum vivo per Patrem. Post hoc enim videtur dictum: Et qui manducat me, & ille vivit. Quem ergo manducamus? divinitatem, an carnem?

XV. Item in quaternione sexto ejusdem in Judam, adversus hæreticos. Libenter hic de illis hæreticis interrogans requirebam, qui deitatis & humanitatis naturam in vnam * sententiam miscendo contemperant, quis ille hoc loco est, qui proditur & traditur Judæis? Si enim temperatio, vel admixtio utriusque facta est, verum a Judæis est tentum? An Deus Verbum? an humanitatis natura? Quis videtur occisus? cogor enim inferioribus vti sermonibus, ut fiat omnibus, quod dicitur, manifestum. In quem, dicas velim, ea quæ gesta sunt, cadunt? Nunquid in Dei naturam, quam vtroque confundens, contemperare præsumis? Ergo Verbum Deus capeffibilis, cui nihil commune in occisione cum carne. An a Judæis in occisionem ductus est? Ut quid etiam temperatis jam vtrisque naturis secundum te Scripturam nuper audivimus de virtute sacramenti

XVI. Item alibi in quaternione nono adversus Judæos. Separantes, inquit, propriam naturarum dignitatem conjunctionis vnus.

XVII. Item ex alio tractatu in quaternione vigesimoquinto. Propterea volo vos cautos favere, vel plaudere. Divisio non est conjunctio, deitatis, neque potentie, cum Filius Christus est, in his divisio non est; in deitate vero & humanitate divisio est secundum quod est Christus; indivisus est Filius; secundum quod est Filius, indivisus est: non enim habemus duos Christos & duos Filios, neque est apud nos primus Christus & secundus, neque alter & alter, neque iterum alter Filius, & iterum alter Filius: sed idem ipse, ipse Filius est duplex, non dignitate, sed natura.

XVIII. Item quaternione xxvi. quasi adversus Apollinarem. Reverentia, inquit, duarum naturarum, vnam appellamus dignitatem ejus, qui vtraque conjunxit.

XIX. Item alibi ex alio tractatu in quaternione xxxi. idem de Christo inquit. De Christo tametsi dicamus templum, sed minime a deitate separabile, & conjunctum Deo, totam possidens operationem divinam, & nunc coopificem Dei, & quod cum eo oranium dominetur.

XX. Item idem in tractatu alio in id quod scriptum est: Si habere aliquid recordatus fueris adversus fratrem tuum; veluti contra hæreticos. Audite, inquit, dictis intenti: Qui manducat, ait, carnem meam; memento, quoniam de carne est, quod dicitur. Nunquid a me carnis nomen appositum est, ut me male interpretari querantur? Qui manducat, inquit, carnem meam, & bibit sanguinem meum. Nunquid qui & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo?

XXI. Item ex alio tractatu quaternione xxxi. Hoc autem dico, ut noveritis,

narrantem, quam Dominus tradidit discipulis suis, dicens: Quia in qua nocte vram debatur, accipiens panem, gratias agens, frengit discipulus suus dicens: Accipite & manducate ex eo omnes, hoc est enim corpus meum. Quare non dixit: Hoc est deitas mea, quæ pro nobis confringetur? Et iterum sumptum calicem porrigens, non dixit: Hæc deitas mea, quæ pro vobis effunderetur in remissionem peccatorum, sed hoc magis: Hic est sanguis meus, qui pro vobis effundatur in remissionem peccatorum. Separata naturam, sed vnitionem conjunge; Filium Dei Christum confitere, sed Filium duplicem, hominem & Deum, ut passio quidem humanæ deputetur naturæ; passionis vero absolutio, quæ in homine, qui passus est, facta est, solius sit deitatis.

XVI. Item alibi in quaternione nono adversus Judæos. Separantes, inquit, propriam naturarum dignitatem conjunctionis vnus.

XVII. Item ex alio tractatu in quaternione vigesimoquinto. Propterea volo vos cautos favere, vel plaudere. Divisio non est conjunctio, deitatis, neque potentie, cum Filius Christus est, in his divisio non est; in deitate vero & humanitate divisio est secundum quod est Christus; indivisus est Filius; secundum quod est Filius, indivisus est: non enim habemus duos Christos & duos Filios, neque est apud nos primus Christus & secundus, neque alter & alter, neque iterum alter Filius, & iterum alter Filius: sed idem ipse, ipse Filius est duplex, non dignitate, sed natura.

XVIII. Item quaternione xxvi. quasi adversus Apollinarem. Reverentia, inquit, duarum naturarum, vnam appellamus dignitatem ejus, qui vtraque conjunxit.

XIX. Item alibi ex alio tractatu in quaternione xxxi. idem de Christo inquit. De Christo tametsi dicamus templum, sed minime a deitate separabile, & conjunctum Deo, totam possidens operationem divinam, & nunc coopificem Dei, & quod cum eo oranium dominetur.

XX. Item idem in tractatu alio in id quod scriptum est: Si habere aliquid recordatus fueris adversus fratrem tuum; veluti contra hæreticos. Audite, inquit, dictis intenti: Qui manducat, ait, carnem meam; memento, quoniam de carne est, quod dicitur. Nunquid a me carnis nomen appositum est, ut me male interpretari querantur? Qui manducat, inquit, carnem meam, & bibit sanguinem meum. Nunquid qui & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo?

XXI. Item ex alio tractatu quaternione xxxi. Hoc autem dico, ut noveritis,

1. Cor. 11. v. 13.

Matth. 26. v. 28.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

O

Propter
ite in
ormam
s no-
quam
voca-
i for-
irre-
natu-
r.
ostri
Chri-
cul-
ens,
igu-
usa,
oc-
etur
rar.
dici
nti
ero
os:
duo
cm
on
&
si
od
n-
m
r-
t,
id
d
i
i
Math. 27.
v. 46.
XII.
Philipp. 2. v. 6.
ranquam
amantia

quam superexcellens & summa quædam deitatis conjunctio existerat etiam in infante ipso, cum dominica caro conspiciatur. Erat enim ipse & infans, & infantis ipsius dominus. Laudastis vocem, sed indiscussisse nolo faveatis, dixi enim: Ipse erat infans, & infantis habitator.

Item ex altero codice quaternione 11. veluti contra Arianos & Macedonianos. Ampliorem, inquit, in Christum injuriam excogitantes, Spiritum sanctum a divina dissecant natura, qui ejus humanitatem figuravit in utero Virginis: *Quod enim, inquit Scriptura, inde natum est, de Spiritu sancto est;* qui secundum justitiam quod

figuratum est reformavit: *Manifestum enim, inquit, in carne, justificatum est in Spiritu;* qui eum terribilem & formidabilem demonibus faciebat: *Ego enim, inquit, in Spiritu Dei ejicio demonia;* qui ejus carnem templum est fabricatus: *Vidi enim Spiritum, inquit, descendentem tanquam columbam & manentem super eum;* qui ei in celum ascensionem donavit: *Præcipiens enim, inquit Scriptura, Apostolis quos elegit per Spiritum sanctum, elevatus in celum est.* Hic, inquam, Spiritus, qui tam magnam gloriam donavit, esse ab his asseritur servus.

COLLECTIO TERTIA EXCERPTORUM

EX VARIIS NESTORII TRACTATIBUS,

a sancto Cyrillo, in libris quinque contradictionum.

Tom. 6. oper.
S. Cyrilli
edit. Graecolat.

Cod. 169.

DE his quinque sancti Cyrilli contradictionum libris ita scribit Photius: *Lehti sunt sancti Cyrilli adversus Nestorii blasphemias libri quinque, quorum primus quidem calumnia-*

rum Nestorii capita decem refellit; alter deinde tredecim; tertius vero sex; quartus denique ac quintus singuli septem, &c.

Ex libro I.

I.

SÆPÆ, inquit, illos rogavi: Num deitatem dicitis ex sancta Virgine natam? Ad hæc verba illico resiliunt, &c.

ΗΡΩΤΗΣΑ, Φοί, πολλὰκις αὐτοῖς, δὴλον δὲ ἐπὶ τοῖς ἀντιλέγοντας αὐτῷ· ἢ ἡρώτητα λέγετε γεννηθῆσαι ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; Αποπειρώσειν βίθους πατρὸς ὁ ἡμεῖς, &c. *Serm. v.*

II.

Vide quid consequatur, hæretice. Non invidio hanc vocem Christi genitrici virgini, &c.

Βλέπετε ὁ συμβαῖνον, ἀφελικέ. οὐ φρονῶ τῆς Φωνῆς τῆ Χριστοῦκα παρθένου, &c. *Serm. v.*

III.

Ita & alibi dicit: Locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem vniuersorum, per quem fecit & sæcula: qui cum sit splendor gloriæ, &c.

Οὕτω καὶ ἐν ἑτέροις Φοίσι· Εργάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθετο κληρονόμον πάντων, δι' οὗ ἔποιε αἰῶνας ἐποίησεν. ὅς ὢν ἀπαύρασμα τῆ δόξης, &c. *Serm. VII.*

IV.

Si Deus est Christus, inquit, & Christus ex beata Maria est ortus, cur virgo non sit Dei genitrix, &c.

Εἰ Θεός, Φοίσι, ὁ Χριστός, ἐπέστη ὁ ὁ Χριστός ἐκ τῆς μητέρας Μαρίας, πῶς οὐκ ἔστιν ἡ παρθένος Θεοτόκος, &c. *Serm. v.*

V.

De beato Joanne Baptista prædicatur a sanctis angelis, implendum esse infantem Spiritu sancto, adhuc ex utero matris suæ, &c.

Ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁ βασιλεὺς πνευματικῆς ἀγάπης ἀγγέλων, ὅτι πληροῦσαι ὁ βρέφος πνεύματος ἁγίου ἐπὶ ἐκ κοιλίας μητέρας αὐτοῦ, &c. *Serm. v.*

VI.

Gaudeo enim, inquit, vestrum aspiiciens zelum, &c.

Χαίρω γὰρ, ἔφη, τὸ ὑμῶν ζῆλον, &c. *Serm. III.*

Δὲ δὲ ἡμᾶς, νῦν γὰρ ἤλθον εἰς ἐνοίαν,
 & τὸ κτ' Νίκαμα σιωπῶν μαθῆν, οὐδαμῶς
 ῥαλιφῶν εἰπεῖν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐγέννηται ἐκ
 Μαρίας, &c. *Serm. III.*

Nos autem oportet, quod nunc mihi
 venit in mentem, advertere etiam Nica-
 nam synodum nusquam dicere ausam,
 Deum ex Maria genitum, &c.

VII.

Ἡκολούθησαν τῷ διαβήσῃ, καὶ γὰρ ὁ διαβ-
 ῆστος, ἔθαν εἰς τὴν εἰσαφῶσιν, ἐφύγε
 ἡμῶν εἰπεῖν ὅτι τὸ Θεὸς λόγος, καὶ τέθηκε
 ἑρῶσιν, &c. *Serm. III.*

Secuti sunt Evangelistam : nam Evan-
 gelista ubi ad narrandam humanationem
 pervenit, dicere generationem in Deo
 Verbo vitavit, ac posuit incarnationem,
 &c.

VIII.

Οὐκ ἐστὶν καὶ ἡρότης μείζων τῷ Θεῷ
 λόγον ληροῦσι νεώτερον, &c. *Serm. III.*

Tamen divinitate certe quæ major est,
 ipsum Dei Verbum recentius esse nungan-
 tur, &c.

XI.

Εἶπον ἡ δὲ πλεονεξία ὅτι εἰ τις ἢ ἐν
 ἡμῶν ἀφῆστερος, &c. *Serm. V.*

Dixi jam sæpius : Si quis inter vos sim-
 plicior, &c.

X.

Ex libro II.

I.

Εἰ μετὰ πίστεως ἀπλῆς, ὁ Θεοτόκος,
 παρῆρες, οὐκ αὖτε τὸ λέξαις ἐφῶσιν,
 τὸ νῦν ἐξέτασαν τὸ ῥήματος, &c. *Serm.*
V.

Si fide simplici Deiparam proferres, nul-
 la esset apud me dictionis invidia, verbi
 sensum exquirentem, &c.

II.

Ὅταν οὖν ἡ θεία γραφὴ μέμνη λέγει,
 ἡ γέννησις τῆς Χειρὸς τῆς ἐκ τῆς μακαρίας
 πρῆξις, ἡ παλαιῶν, οὐδαμῶς φαίνεται τιθε-
 σα, Θεὸς δὲ ἢ Χειρὸς, ἢ υἱός, ἢ κύριος,
 &c. *Serm. II.*

Ubi igitur sacrae literæ vel nativitatem
 Christi de beata Virgine exponunt, nul-
 quam ponunt Deum, sed vel Christum,
 vel Dominum, &c.

III.

Ἐξαπέφλε γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς τὸ υἱὸν
 αὐτὸν γινόμενον ἐκ γυναίκος, γινόμενον ὑπὸ
 νόμον, &c. *Serm. III.*

Misit enim, inquit, Deus filium suum,
 factum ex muliere, factum sub lege, &c.

IV.

Ἀλλ' ὡς περ λέγειν Θεὸν τὸ πρῶτον δι-
 μιγρῶν, καὶ Θεὸν τὸ Μωσῆα, &c. *Serm.*
II.

Sed sicut dicimus Deum illum om-
 nium conditorem, & Deum ipsum Mo-
 sem, &c.

V.

Ἐπὶ τὸν αἰαλαβόντα, ὅτι Θεός, &c.
Serm. II.

Dic de assumente, quod Deus sit, &c.

VI.

Διὰ τὴν βαύλωσιν ὑμᾶς μετ' ἀσφοδίας
 κρατεῖν, &c. *Serm. II.*

Ideo volo vos caute firmiterque tene-
 re, &c.

VII.

Ἡμεῖς τῆς μονογενεῖς διδοῦσα, ποτὲ μὲν
 πατρὶ πατρὶ ἀσκήσια, &c. *Serm. X.*

Illa certe vnigeniti glorificatio nonnun-
 quam Patri ascribitur, &c.

O ij

VIII.

Erat quidem ille Deus Verbum, etiam antequam homo fieret, Filius & Deus, & confectiens Patri, &c.

Ἡ μὲν γὰρ ὁ Θεὸς λόγος καὶ πατρὸς τῆς ἐκείνου θεογονίας, υἱὸς καὶ Θεὸς, ἔστω αὐτῶν ἐν πατρὶ, &c. *Serm. II.*

IX.

Ut ergo demonstraretur ipsis quoque magis, quis hic est ab illis adoratus, &c.

Ἴνα κρίνω ἀληθῆ καὶ τοῖς υἱοῖς, τίς ὅστις ἐστὶ ὁ πρὸ αὐτῶν προσκυνητὸς, &c. *Serm. XI.*

X.

Neque vero simplex homo est Christus, o calumniator, sed homo simul & Deus, &c.

Ἀλλ' οὐ μόνος ἀνθρώπος ὁ Χριστός, συγκοινωνῶν, ἀλλ' ἀνθρώπος ὁμοῦ καὶ Θεός, &c. *Serm. VII.*

XI.

Veneror ipsum ut omnipotentis divinitatis imaginem, &c.

Σέβω αὐτὸν ὡς τὸ παντοκράτορος εἰκόνα θεότητος, &c. *Serm. VII.*

XII.

Non est per se Deus quod est in vtero formatum, &c.

Οὐ κατ' ἑαυτὸ Θεὸς ἐπλασθὲν ἐπιμήνας, &c. *Serm. VII.*

XIII.

Sed hic secundum carnem cognatus Israel, &c. hic secundum naturam spectabilem homo, hic juxta Pauli vocem natus ex femine David, &c.

Ἀλλ' ἐστὶ ὁ καὶ Ἰσραὴλ σφραγισμένος, ὁ κατὰ τὸ φανερῶν ἀνθρώπος, ὁ κατὰ τὸ Παύλου φωνῶν ἐκ σπέρματος γεννητὸς Δαβὶδ, &c. *Serm. II.*

Ex libro III.

I.

Cum enim audiunt nomen Apostoli, ipsum Deum Verbum intelligunt apostolum, &c.

Ἀποστόλου γὰρ ἀκούοντες ὄνομα, τὸ Θεὸν λόγον νοοῦν ἀπόστολον, &c. *Serm. VI.*

II.

Non angelos apprehendit, sed semen Abraham apprehendit, &c.

Οὐκ ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται, &c. *Serm. VI.*

III.

Semen Abraham is est, qui heri & hodie, ut Paulus ait, non qui dixit: Prius quam Abraham fieret, ego sum, &c.

Σπέρμα Ἀβραάμ ὁ ἄρτις καὶ σήμερον, κατὰ τὴν τῶν Παύλου φωνῶν, ὅτι λέγει, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι, &c. *Serm. VI.*

IV.

Hic ille fidelis Deo factus pontifex, factus est enim, non ab aeterno erat, &c.

Ὁυτός ὁ πιστὸς ἐκ Θεοῦ γεννητὸς χειρὶ, ἐγένετο γὰρ, ὅτι αἰδίως ἦν, &c. *Serm. VI.*

V.

Cum igitur solus hic nobis sit pontifex misericors, & cognatus, & firmus, cavete ne ab ejus fide dimoveamini, &c.

Ὅστις οὖν ἡμῶν τούτου μόνος δευχερέως, συμπαιθεῖ, καὶ συγγνωστὸς, ἔστω αὐτῶν μὴ ἀποστρέψετε πίστως, &c. *Serm. VI.*

VI.

Μέμνησθε δὲ πού ποῦ πρῶτος καὶ τὰ πολλὰ κί-
 μισι παρὸς ὑμᾶς εἰρηλῶς, ὡς διπλᾶς παρὸς
 τὴν διδομένην Χριστῷ ἀφ' ἑαυτοῦ φύσιν, &c.

Meministis autem profus eorum quae
 saepe dixi vobis, cum duas in Christo na-
 turas distinguerem, &c.

Serm. II.

Ex libro IV.

I.

Ὁ Θεὸς λόγος ἐγένετο ἄρξ, καὶ ἐσκήνωσεν
 ἐν ἡμῖν. συνεκρίπτεν ἑαυτὸν τῷ ἀδύνηθῶσιν
 ὁ πατὴρ αἰθεραπόνητα, &c. Serm. III.

Deus Verbum factum est caro, & habi-
 tavit in nobis. Secum confidere fecit Pater
 assumptam humanitatem, &c.

II.

Καὶ τὴν συνεργίαν ἢ ἀπόδειξιν παρὰ δὴλος,
 &c. Serm. X.

Atque cooperationis hujus evidens est
 argumentum, &c.

III.

Πλείονα, φησί, τὸ εἶς αὐτὸν κελασκιά-
 ζοντες ὕβριν, ἢ τὸ πρῶτον τὴν θείας ὑποτέ-
 μνοντες φύσιν, ὅτι τὸ αἰθεραπόνητα ἀφ-
 πλάσθην, &c. Serm. III.

Majorem, inquit, in ipsum struentes in-
 juriam, & spiritum a divina natura sepa-
 rantes, qui humanitatem ejus formavit,
 &c.

IV.

Ὁ πρῶτον μου πίνω ἄρξ, καὶ πίνω μου τὸ
 αἷμα, ὅτι ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, &c.
 Serm. IX.

Qui manducat meam carnem, & bibit
 meum sanguinem, in me manet, & ego
 in eo, &c.

V.

Ἐρῶ δὲ καὶ τὰ σκανδαλίου τὰ ῥήματα,
 &c. Serm. IX.

Dicam etiam illius scandalii verba, &c.

VI.

Ἀκουσον καὶ τὸ, κύριος, ποτὲ λέγει ἔπι τῆς
 αἰθεραπόνητος τῷ Χριστῷ, ποτὲ δὲ ἔπι τῆς
 θεότητος αὐτοῦ, ποτὲ δὲ ἔπι ἀμφοτέρων κεί-
 λων, &c. Serm. II.

Audi etiam hoc nomen, Domine, ali-
 quando de humanitate Christi, aliquando
 de divinitate ejus, aliquando de utroque
 positum, &c.

VII.

Διατὶ δὲ, καὶ ὡς ἀρτίως ἠκούομεν, ἀμφο-
 τέρων κατὰ σε κεκεμεμένων, ὁ κύριος τὸ
 μυστικῶς διδάσκει τοῖς μαθηταῖς παρὰ διδούς,
 οὕτω φησί, &c. Serm. VIII.

Cur autem etiam, ut paulo ante audie-
 bamus, si utraque, ut tu opinaris, commix-
 ta sunt, Dominus noster, cum myste-
 rii vim discipulis traderet, sic dicit, &c.

Ex libro V.

I.

Ὅτι μὴ οὖν ἔπι τὴν γενέσιν τῆς ἐκ τῆς
 Χριστοῦ πατρὸς ἡγεσίας τῷ, υἱὸς ἢ θεία
 γραφὴ δὲ διηλώσμεν, &c. Serm. II.

Quod in nativitate ex Christi genitri-
 ce virgine divina scriptura ponat filii no-
 men, declaravimus. Audi jam & in morte,
 sicubi tandem Dei nomen est positum, ut
 passibilem Deum inducamus: cum inimi-
 ci essemus, inquit, reconciliati sumus Deo
 per mortem Dei Verbi.

II.

Ἀκουσον καὶ τὸ ἄλλο αὐτῶν μάρτυριον.
 Εἰ γὰρ ἐγνωσθῶν, ὅτι αὐτὸ τὸ κύριος τὸ δίδως
 ἐσαύρωσθην, &c. Serm. V.

Audi etiam aliud ipsorum testimonium.
 Si enim cognovissent, nunquam Domi-
 num gloriae crucifixissent, &c.

O iij

III.

Quod cum sim Dei forma, servi formam indui : quod cum sim Deus Verbum, in carne conspicio : quod cum univrsitatis sim dominus, personam pauperis propter vos indui : quod cum esuriam visibiliter, esurientibus cibum subministro.

Οτι μορφή Θεού ἔσχαρξον, μορφῶ ἀπειθέβλημη δούλου. ὅτι Θεός λόγος ὢν, ἐν σαρκί κενώσασθαι. ὅτι δεσπότην τῶ πτωχῶ, πτωχόντος δι' ἡμᾶς ἀπειθέβλημη παροσάπον. ὅτι πεινάει δεσπότης, χρηρηγῶσι πεινάει ἑσφῶ.

IV.

Libenter hoc loco hæreticos interrogem, qui divinitatis humanitatisque naturam in vnam commiscunt essentiam, quisnam sit, qui nunc a proditore Judæis traditur, &c.

Ἡδεως ἀπὸ ἐσφῶτα ἦν ἀρεπῆς ἐπιδημιῶν, ἦν ἦ τ' ἡρώτης ἐν τῆς ἀθεσποτικῆς φύσιν εἰς μίαν κενώσασθαι οὐσίας, ἡς ὅτιν ἐσφῶτα ὁ ἐσφῶ τῶ παροσάπου τῶς Ἰουδαίοις παροσάδοδύμους, &c. Serm. VIII.

V.

Hic ille, cui spinea corona circumposita fuit, &c.

Ὁὗτος ὁ τ' ἀκρόβητον ἀπειθέβλητος ἐσφῶτα, &c. Serm. VII.

VI.

Ideo de nostris illis primitiis cum ageret beatus Petrus, & exaltationem visibilis naturæ vi divinitatis factam enarraret, &c.

Διὰ τῶτο ἀπὸ τ' ἡμετέρας ἀπὸ τῆς, ὁ μακάριος Πέτρος κενώσασθαι, ἐν τῶ ἐν τῆς ἡρώτης φαινομένης φύσεως διηγερούμους ὑψώσιν, &c. Serm. VII.

VII.

Quoniam vero si dixissent: Credimus in vnum Deum Verbum; futurum erat ut mors divinæ naturæ tribueretur, &c.

Ἐπειδὴ γὰρ εἰρήκασιν, ὅτι πιστεύομεν εἰς ἓνα Θεὸν λόγον, ἐμῶν ὁ θάνατος τῆς θείας λογίσεσθαι φύσιν, &c. Serm. III.

COLLECTIO QUARTA DICTORUM NESTORII

DIVERSIS EXTRACTATIBUS SIVE LIBRIS,

quæ in Cyrilli operibus sparfa sunt.

Ex libro de recta fide ad Theodosium imperatorem.

Hic siquidem (qui ex Deo natus) verus & naturalis est filius; ille vero (qui ex Virgine) æquivoce Dei Filius dicitur. Et paulo post iterum: Utique Dei Verbum non est homo, sed hominem assumpsit, quandoquidem vnigenitus jam inde ab initio per se, Dei omnium opificis Filius est; homo autem, quem suscipit, cum natura Deus non sit, propter eum a quo assumptus est, qui verus Dei Filius est, eodem cum ipso nomine appellatur; istud vero: *Nemo novit filium nisi Pater*; verum & naturalem Dei Patris Filium ostendit; illud vero Gabrielis: *Ne timeas, Maria, invenisti enim gratiam*

Οὗ γὰρ φύσιν καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ Θεοῦ πατρὸς λόγος ἐστίν, ὁ δ' ὁμοιότης πατρὸς υἱῶν. καὶ μὴ ἔπειτα πάλιν. Σαρξ ὁ τῶ Θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἀνθεσποτικὸν ἀνθρώπων. ὁ μὲν γὰρ μοιούμους παροσάδοδύμους ἔκαστ' ἐαυτὸν υἱὸς τ' Θεοῦ ἐστίν, τῶ πτωχῶν διηγερούμους. ὅν δὲ ἀνέλαθεν ἀνθεσποτικόν, οὐ φύσιν Θεοῦ ὢν, ἀλλὰ τ' ἀγαλακτοῦ αὐτῶν ἀληθῶς υἱὸν Θεοῦ, ὁμοιότης αὐτῶν χρηρηγῶσιν. ὁ μὲν γὰρ οὐδὲν εἶγω τ' υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ τ' φύσιν τέλειον ἐν ἀληθεία διηγεῖ ἔκ τῶ πατρὸς υἱόν. ὁ δὲ κενώσασθαι παρὸς τ' Γαβριήλ. Μὴ φοβῶσθαι, Μαριαμ, διψες γὰρ χάσιν

EX DIVERSIS TRACTATIBUS NESTORII. III

καθὼς τὰς Θεῶν· ἢ ἰδοὺ συλληψῆς ἐν γαστρὶ, *apud Deum : & ecce concipies in utero, & paries Filium, & vocabis nomen ejus IESUM, in hominem quadrat.*

Ex epistola ad suos Constantinopoli constitutos.

Οὐ τῆς κενυγῆς κρίνω ἢ εἰς ἐμὲ φιλο- *Populi erga me studium non vulgi ac-*
τοργίῳ, &c. *Serm. II.*

clamationibus, &c.

Ex responsione ad objectiones Orientalium.
Anathem. I.

Ἡρώτησα πολλάκις αὐτοὺς· τίω θεότηα *Interrogavi saepe eos : Divinitatem na-*
λέγετε θεογονήσῃ ἐκ τῆς μακαρίας πύργου, *tam dicitis e beata Virgine, &c.*
&c. *Serm. V.*

tam dicitis e beata Virgine, &c.

Anathem. III.

Τούτῳ φρονέσθω ἐν ὑμῖν, ὃ ἢ ἐν Χριστῷ *Hoc sentite in vobis quod in Christo*
Ἰησοῦ, ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπέλαβεν ἑαυτὸν ἐ- *IESU, qui in forma Dei existens, seipsum*
κένωσε, &c. *Serm. VII.*

exinanivit, &c.

Ἴνα ἐν τὰς ὀνομασίᾳ Ἰησοῦ πᾶσι γένηται *In altera exegefi. Ut in nomine IESU*
καὶ, &c. *Serm. VII.*

omnigeni floctatur, &c.

Εἰπέ ἢ ἀναλαβόντα, ὅτι Θεός, &c. *In altera. Die de eo qui suscepit, quod*
Serm. II.

fit Deus, &c.

Anathem. IV.

Ἴνα ὃ ἀπὸ φητέρον ἢ πᾶσιν ἐπισημαστέ- *Ut autem ipsum manifestius dicam, &*
ρον εἴπω, &c. *Serm. V.*

ita vt omnes facilius capiant, &c.

Anathem. VII.

Κοινὰ γὰρ αἱ τῆς τριάδος ἐνέργειαι, &c. *Communes enim Trinitatis sunt opera-*
Serm. X.

tiones, &c.

Anathem. VIII.

Ὁμολογοῦμεν ἢ ἐν αἰθεσίᾳ Θεόν, σὺν *Confitemur in homine Deum; colimus*
ἑορῆν τῆς ἁγιασμένης τὰς Θεῶν λόγῳ *divina conjunctione coadorandum homi-*
συμπεσοσκουμένου αἰθεσίᾳ, &c. *Serm.*
II.

nem.

Anathem. X.

Ἀπεστάλη κηρύττειν αἰχμαλώτοις ἀφῆσιν, *Missus est ad prædicandum captivis re-*
&c. *Serm. VI.*

missionem, &c.

Anathem. XI.

Ἀκούσατε ἑστῆσι παροστήχοις τοῖς ῥητοῖς, *Audite attendentes verba, &c.*
&c. *Serm. IX.*

Audite attendentes verba, &c.

Ex responsione ad reprehensiones Theodoretii.
Anathem. VI.

Ὡς ὁ πατὴρ ἀρχιερεὺς ἡμεῶν, οὗτος ὁ *Atque adeo passus pontifex misericors,*
ζωοποιὸς τῶ πεπνηγότες Θεός. καὶ Θεὸν τῶ *non vivificator ejus, passus est Deus. Et*
Χριστὸν ἢ Θεὸν λόγον ὀνομασάσμενος. παρ- *Deum Christi Verbum Dei nominaverit,*
θέντος ὃ ἑστῆσι· Ἢν ὃ ὁ κῶτος ἔβρέφος, καὶ *hisque adjecerit : Erat autem & ipse infans,*
ἢ βρέφοις δεσπότης.

& infantis dominus.

Anthem. IX.

Is qui tantam Christo gloriam contulit, qui cum dæmonibus fecit terribilem, donavitque ei ad cælos ascensionem.

Τοῦτο δὲ ὁ πηλικύτιος παρ' Χριστῷ χειροσάμνον δόξας, ὃ δαίμοσιν αὐτὸν φόβου ἐργασάμενον, ὃ ἡ ἀάλητος αὐτῷ πῶ εἰς οὐρανοῦς χειροσάμνον. Serm. III.

Anathema X.

Iste fidelis Deo factus pontifex, &c.

Οὗτος ὁ πιστὸς ὁ Θεῷ πεποιημένος ἀρχιερεὺς, &c. Serm. VI.

Ex epistola ad Acacium Melitenensem.

Deum ex Christipara Virgine processisse, ex divina scriptura edoctus sum: at vero Deum ex ipsa genitum esse, id nusquam edoctus sum. Nusquam igitur divina scriptura Deum ex Christipara Virgine genitum esse dicit, sed JESUM CHRISTUM, Filium, Dominum.

Τὸ πρῶτον ἡ Θεὸν ἐκ τῆς Χριστοῦ πρῶτον πατρὸς τοῦ θείας ἐδιδάχθη γραφῆς, &c. Serm. V.

Ibidem.

Propterea etiam Deus Verbum nominatur Christus, quia perpetuam cum Christo conjunctionem habet. Inconfusam itaque naturarum copulam retineamus, &c.

Διὰ τὸ τοῦ ἁ Χριστὸς ὁ Θεὸς λόγος ἰομαίεται, ἐπιδικῶν ἕχθ' πῶ σωματικῶν ἡ πῶ τοῦ ἁ Χριστὸν διώκει. ἡ πάλιν ἀσύλητον ἴσιν ἡ ἡ φῶσιν τῆς αἰῶνι σωματικῶν; &c. Serm. II.

Serm. VII.
Ibidem.

Inseparabilis est Deus a visibili. Unde honorem ejus, qui non separatur, non separo: sepato naturas, sed conjungo adorationem.

